

UDK 801.313(497.5 Murter)(091) "14/16"

Rad primljen za tisak 06.06.2002.

Čakavska rič, Split, 2002, br. 1-2

Izvorni znanstveni članak

Original scientific paper

Recenzenti: Josip Lisac, Vladimir Skračić

Kristijan Juran

Zadar

NOVI PODACI O STANOVNIŠTVU MURTERA OD 15. DO 17. ST.

O stanovništvu Murtera u vremenu prije 19. st. znamo vrlo malo. Povijesna antroponimija može umnogome popuniti tu prazninu, osobito u istraživanju migracija stanovništva. Tu problematiku - vezanu uz mjesto Murter - ovdje ćemo produbiti, a na polazištu je neophodno istaknuti kako je nedavno objavljen rad Vladimira Skračića u kojemu su okupljeni svi do sad poznati podaci o murterskim prezimenima, uz prvi put objavljene navode iz spisa šibenskog bilježnika A. Campolonga iz 15. st.¹

Dakle, ovdje donosimo dodatnu građu o istoj problematici.

Ključne riječi: *Murter, stanovništvo, prezimena*

15. st.

Prezimana koja se spominju u Velom selu (današnji Murter) pri zakupu otoka Murtera 1452. godine:²

BERISLAVLJIĆ (*Berislaulich*)

BLAŠKO (*Blascho*)

BRAVARIĆ (*Brauarich*)

DIDANIĆ (*Didanich*)

DRALJIĆ (*Draglich*)

FORTUNA (*Fortuna*)

GRBINIĆ (*Gerbinich*)

GRUBIŠIĆ (*Grubissich*)

KEČIĆ / ČEKIĆ (*Checich*)

KUČILIĆ (*Cucilich*)

¹ SKRAČIĆ, V., Prezimana mjesta Murtera, *RFFZd*, 37 (27) (1998), 39-63.

² DAZd, ŠNA, kut. 15-16/I, sv. 15/Ib, Karatus Vitale (1451.-1470.), 138r-139v.

PAPIĆ (<i>Papich</i>)	PLEŠĆINA (<i>Pleschina</i>)
POLITAK (<i>Politach</i>)	PRAVDA (<i>Prafda</i>)
PURKA (<i>Purchia</i>)	RADOŠIĆ (<i>Radossich</i>)
RATKIĆ (<i>Rathchich</i>)	SINGUR (<i>Singur</i>)
STIPANIĆ (<i>Stipanich</i>)	STRIKILIĆ (<i>Strichilich</i>)
ŠIŽGORIĆ (<i>Sisgorich</i>)	VUČINIĆ (<i>Vucinich</i>)

Još nekoliko murterskih prezimena iz drugih izvora važnih za daljnje izlaganje:

- 1442. MARKOV (*Mara Marcoua*),³
- 1442. BUCIFAL (*Bucifal*),⁴
- 1463. BOŽITKOVIĆ (*Bositcouich*),⁵
- 1479. NAPEROTIĆ (*Paulo Naperotich*),⁶
- 1481. MARKOVIĆ (*Iuanus Marcouich*),⁷
- 1489. BARANOVIĆ.⁸

16. st.

Prezimena koja se spominju u Murteru 1564. godine pri diobi dobara pok. Grgura Dragojevića između Urse Divnić i Nikole Martinuševića:⁹

BARANOV/BARANOVIĆ, BECELJA, BLAŠKOVIĆ, BUCIFALIĆ, BUDIĆ, CVITULIĆ/CVITULOVIĆ, GRUBIŠIĆ, IVIČIĆ, JEŽINA, JURASOV, KOŽULOV, MATANA, MATKOV, MUDRONJIĆ, PLEŠĆINOVIĆ,

³ HILJE, E., Murter i Murterini u spisima šibenskog bilježnika Antonia Campolongo, rukopis, 3.

⁴ Isto.

⁵ SCŠ, DA, sv. 51, poz. 54.

⁶ HILJE, 7.

⁷ HILJE, 9.

⁸ STOŠIĆ, K., *Sela šibenskog kotara*, Šibenik, 1941, 226.

⁹ SCŠ, DA, sv. 3, 26r-31r; Isto, sv. 5, 35r-41v.

POLITKOVIĆ, PRIMAC, PURKIN, TOMIČIĆ, TURČINIĆ, VODANOV, VUČINIĆ.¹⁰

17. st.

Prezimana iz matičnih knjiga krštenih, vjenčanih i umrlih iz murterskog Župnog arhiva, pisana glagoljicom (razdoblje 1658.-1706.):

BAĆIN, BANOV, BAŠIN, BOLONJIN, BOŠKIN, BOŽIKOV, ĆUZELIN, DIDOV, DOROTIJIN, FANTOV, FERARIN, FRKIN, FURLANOV, GRBINOV, GRGIN, GRŠKOV, GRŽANOV, JADRIČIN, JAKUSIĆ, JELIN, JERATOV, JEŽINOV, JIGLIČIN, JURANOV, JURETIN, JURJAGIN, KALEBOV, KLIŠANOV, KOVAČEV, KOŽULOV, KUNČINOV, KURKUTOV, LAZANJIN, LOVRIN, LUČIČIN, MAKOŠEV, MARKOV, MARTULOSOV, MARUŠIN, MATANIN, MATASOV, MATIČEV, MATIJAŠEV, MEŠTROV, MIHATOV, MILETIN, MITROV, MUDRONJIN, PAPEŠIN, PLESNIN, PRINČEV, PUTAJEV, RABOJEV, RABLJANIN, RADIN, RAŠIN, RUBČIĆ/RUČIĆ, SILIN, SKRAČIN, STIPANELOV, STOJANOV, ŠČAVUNOV, ŠIKIN, ŠIMATOV, ŠIŠMANOV, ŠOJIN, TOMIČIN, TOMIN, TRAPILOV, TURČINOV, VODANOV, VODOPIJIN, VULIŠIN, ZORZIN (ukupno 74 prezimena), i eventualno BERETIN, ČRVANKIN, DRAGIN, HOŽIN, JADREŠIN, KAČIČEV, PLASANOV, STANIN, ŠPADIN i VRGADA.¹¹

Nakon iznošenja prethodne građe, usmjerit ćemo pažnju na jedan vrlo važan zaključak, koji će ujedno biti ishodište analize promatrane građe: *“Prvo što se može nedvosmisleno utvrditi jest to da ne postoji nikakva veza između prezimena*

¹⁰ Ova prezimena uzeta su iz dviju isprava u kojima su detaljno popisane obrađene zemlje/parcele na otoku Murteru, kao i koloni koji ih obrađuju. To znači da te isprave na jednom mjestu donose murterska, betinska i jezerska prezimena. Na osnovi imenâ pojedinih lokaliteta koji se tu spominju, kao i na osnovi usporedbe tu navedenih prezimena s murterskim, betinskim i jezerskim prezimenima poznatim iz drugih izvora (glagoljske oporuke i matične knjige, druge isprave iz Divnićevog arhiva), ovdje su izdvojena samo prezimena koja se s velikom sigurnošću odnose na stanovnike mjesta Murtera.

¹¹ Za manji broj prezimena koja se spominju u maticama ne može se sa sigurnošću reći jesu li murterska ili nisu. Za takvo što bit će potrebno proširiti analizu i na druge izvore. A to se odnosi i na problem “razdvajanja” murterskih i betinskih prezimena, jer i tu postoje određeni problemi. To se osobito tiče prezimenâ JADREŠIN, FERARIN i PLASANOV, a sva je prilika da su ta prezimena usljed miješanja stanovništva ujedno i murterska i betinska.

XIV., XV. i XVI. stoljeća s onima iz XVII., XVIII., XIX. i XX....Očito je da je u drugoj polovici XVI. stoljeća došlo do golemih promjena u sastavu stanovništva. To se razdoblje poklapa s dolaskom Turaka u zaleđe.” [SKRACIĆ, 44-45 (potcrtao K. J.)].

Promotrimo li ovdje iznesena murterska prezimena iz glagoljskih matica druge polovice 17. st., uspoređujući ih s onima iz 15. i 16. st., gornji zaključak zaista se čini suvislim i opravdanim.

No, moguće je i drugačije tumačenje istih podataka, uz neophodnu nadopunu s još nešto arhivskog materijala.

• Kao prvo, određen broj prezimena iz 15. st. prisutan je i u drugoj polovici 16. st., odnosno u 17. st., u svom izvornom ili nešto promijenjenom obliku:¹²

- BUCIFAL 1442.; BUCIFALIĆ 1564.;

- GRUBIŠIĆ 1452.; GRUBIŠIĆ 1564.;

- PRAVDA 1452.; PRAVDIĆ 1576.;¹³

- RATKIĆ 1452.; RATKIĆ 1585.;¹⁴

- VUČINIĆ 1452.; VUČINIĆ 1623.;¹⁵

- PURKA 1452.; PURKIN 1564.; PURKIĆ 1650.;¹⁶

¹² Valja imati na umu da je u 15. st. stanovnika bilo dosta manje nego u sljedećim stoljećima i po svoj prilici je broj nositelja određenog prezimena bio vrlo malen, nekad i minimalan - to se vidi i prema navedenoj ispravi iz 1452. kod koje odmah upada u oči da su na 22 naseljena selišta nastanjene 22 obitelji različitih prezimena (!) - te je i mogućnost brzog nestanka (izumiranja) određenog prezimena bila velika. Ovdje moramo skrenuti pažnju i na često citirane podatke iz knjige Krste Stošića “Sela šibenskog kotara” gdje stoji da 1298. godine Murter (tada Velo Selo) ima 26 kuća i 203 stanovnika. No, danas je općeprihvaćeno mišljenje, zaslugom šibenskog povjesničara pok. Frane Dujmovića, da su ti podaci krivo datirani i da ih treba smjestiti u sredinu 15. st. Ako usporedimo gore rečeni broj od 26 kuća s brojem od 22 glave obitelji koje se spominju u ispravi iz 1452., tada je jasno da prezimena iz navedene isprave predstavljaju gotovo ukupan prezimenski fond Murtera toga vremena. Treba istaknuti da u drugoj pol. 16. st. nema takve prezimenske šarolikosti, već se izdvaja određen broj prezimena koja prevladavaju.

¹³ SCŠ, DA, sv. 47, str. 24v.

¹⁴ DAZd, ŠNA, kut. 44-45, Giuseppe Mattiazo (1575.-1601.), knj. 1, 516r-517r.

¹⁵ SCŠ, DA, sv. 51, poz. 28.

¹⁶ DAZd, ŠNA, kut. 77-78, Marco Defratelli (1649.-1665.), knj. 1, 31r-32r.

- BLAŠKO 1452.; BLAŠKOVIĆ 1564.; BLAŠKOVIĆ reč. STIPANELOV 1659.;¹⁷
- POLITAK 1452.; POLITKOVIĆ 1564.; POLITKOVIĆ 1678.;¹⁸
- PLEŠĆINA 1452.; PLESNIN U 17. st. (prema maticama); PLESLIĆ danas;
- BARANOVIĆ 1489.; BARANOV 1619.¹⁹

Ovdje moram napomenuti da bi sasvim logično bilo povezati prezimena GRBINIĆ, MARKOVIĆ I BOŽITKOVIĆ iz 15. st. s prezimenima GRBIN, MARKOV i BOŽIKOV koja postoje i danas u Murteru, no tu treba biti na oprezu. I to stoga što za ta tri prezimena za sad nema potvrde iz 16. st., ali ima naznaka da su se ona - neovisno i ni u kakvoj vezi sa spomenutim prezimenima iz 15. st. - razvila iz drugih prezimena u 17. st., o čemu će biti riječi poslije.

• Nekoliko prezimena iz promatrane skupine 15. stoljeća javljaju se u 16. i 17. st. kao isključivo betinska, uz napomenu da Betina kao naselje u 15. st. još nije postojala! Iz toga se može izvući zaključak da stanovnici ondašnjeg Murtera, kao naselja koje se tada zvalo Velo Selo (*Villa magna*), vjerojatno čine naseljeničku jezgru ili barem imaju velikog udjela u naseljavanju i postupnom organiziranju Betine kao Murtera susjednog naselja. Ti primjeri su:

- STRIKILIĆ 1452. u Velom Selu; STRIKELIĆ 1666. u Betini;²⁰
- KEKIĆ 1452. u Velom Selu; KEKIĆ reč. PAVIĆEV u Betini 1576.;²¹
- VUČINIĆ 1452. u Velom Selu; VUČINIĆI u Betini 1576.;²²
- NAPEROTIĆ 1470. u Velom Selu;²³ NAPEROTIĆ u Betini 1564.²⁴

• Mnoga prezimena su izdanci drugih prezimena, i nastaju zbog lakše identifikacije. Npr. kad u određenom trenutku postoji velik broj nositelja istog prezimena, pa tako i osoba s istim imenom i prezimenom, ili jednostavno kad određeni pojedinci posjeduju zvučan i prepoznatljiv nadimak, tada je čest slučaj

¹⁷ STOŠIĆ, 226.

¹⁸ DAZd, ŠNA, kut. 79/II, Andrea Maroti (1654.-1701.), knj. 2, 1200r.

¹⁹ SCŠ, DA, sv. 67.

²⁰ DAZd, ŠNA, kut. 79, A. Maroti, knjiga oporuka, 80r-81v.

²¹ SCŠ, DA, sv. 47, 26r.

²² Isto.

²³ Vidi bilj. 5.

²⁴ SCŠ, DA, sv. 5, 40v.

da nadimak u drugoj generaciji postaje prezimenom (u obliku patronimika s nastavcima -ov, -ev, i -in). Tako kad promatramo izdvojenu skupinu prezimena iz druge pol. 17. st., i npr. uspoređujemo ih s onima iz 16. st., logičnim se čini da su mnoga “nova” prezimena 17. stoljeća zapravo izdanci nekih drugih iz ranijeg razdoblja. Drugim riječima, sva ta “nova” prezimena nikako ne moraju značiti nove doseljenike pred Turcima, već ona u mnogim slučajevima nastavljaju “staru krv”, ali u novom ruhu.²⁵ Primjerice u 16. st. postoji nekoliko prezimena koja dominiraju, odnosno ističu se većim brojem nositelja: BLAŠKOVIĆ, CVITULIĆ, POLITKOVIĆ, PURKIN i VUČINIĆ - a što je vrlo bitno, sve njih možemo povezati s prezimenima iz 15 st. - i kao takva predstavljaju potencijalne generatore drugih prezimena. Ona su tu svoju potencijalnu energiju umnogome iskoristila, o čemu svjedoče i sljedeći primjeri:

- 1452. imamo prezime POLITAK; 1576. spominje se ŠPERE POLITKOVIĆ,²⁶ 1616. nalazimo u Murteru KURKUTA ŠPERINA (!),²⁷ a između 1654. i 1665. IVU KURKUTOVA rečenog ŠPERINA.²⁸ Dakle, prema ovim podacima uspostavlja se direktna muška linija između POLITKOVIĆA u 15. st. i KURKUTOVIH u 17. st. do danas;²⁹

- 1452. spominje se CVITKO CVITUL BERISLAVLJIĆ.³⁰ Pretpostavljam da su CVITULIĆI iz 1564., a spominju se i u 17. st.,³¹ u direktnoj vezi sa spomenutim Cvitulom;

²⁵ Tek bi sveobuhvatna arhivska istraživanja mogla dati koliko-toliko preglednu sliku naseljavanja Murtera, useljavanja i iseljavanja za *turskih vremena*, te izumiranja i nastanka pojedinih prezimena, a to je zahtjevan i opsežan posao.

²⁶ SCŠ, DA, sv. 47, 24v, *Spere Politcouich*.

²⁷ SCŠ, DA, sv. 51, poz. 96, *Corcut Sperin*.

²⁸ DAZd, ŠNA, kut. 79/II, A. Maroti, knj. 1, 796r, *Zuane Curcutou alias Sperin q^m Antonio*.

²⁹ Ovdje je posebno zanimljivo to što je Kurkut pravo tursko ime, te je u ovom slučaju vjerojatno imalo ulogu nadimka. Postoji dakako i minimalna mogućnost da je to ime došlo zajedno s njegovim fizičkim nositeljem u 16. st. negdje iz bližeg ili daljeg kopnenog zaleđa, koji se onda “uda” u Šperinih. No takav scenarij se čini malo vjerojatnim. Uostalom, i prezimena TURČINOV i BAŠIĆ, koja su postala od nadimaka i održala se do danas, ukazuju na inficiranost obližnjom turskom prisutnošću u 16./17. st.

³⁰ Isto kao i u bilj. 1.

³¹ DAZd, ŠNA, kut. 77-78, M. Defratelli, knj. 1, 31r.

- Prezime TURČINOV nalazimo 1564., a 1616. jedan od stanovnika Murtera je BAŠE TURČINOV (!) od kojega BAŠINI vuku porijeklo.³² Za potkrijepu evo i spomen STIPE BAŠINA rečenog TURČINOVA 1677. god.;³³

- Evo još jednog zanimljivog primjera. Prvi put prezime JURJAGIN susrećemo 1693. kada se u murterskoj Župnoj matici vjenčanih 1663.-1706. spominje JADRE JURJAGIN kao svjedok prilikom vjenčanja MIHE MARKOVA i ŠIMUNETE SKRAČINE. A danas je to prezime, u obliku JURAGA, najbrojnije u Murteru. No u Župnoj matici krštenih 1658.-1706. spominje se 1658. JURJAGA MUDRONJIN kao krsni kum IVE GRŠKOVA. Stoga pretpostavljam da je rečeni JURJAGA MUDRONJIN rodonačelnik cijelog plemena JURJAGINIH, koji su dakle izdanak plemena MUDRONJINIH. A što se pak tih istih MUDRONJINIH tiče, oni vjerojatno vuku porijeklo od nekoliko puta spominjanih POLITKOVIĆA. Tako se 1561. spominje JURE MUDRONJA reč. POLITKOVIĆ.³⁴ Dakle i ovdje slijedimo direktnu liniju od 15. st.: POLITKOVIĆ → MUDRONJIN → JURJAGIN;

- Slično prethodnome, u župnim maticama druge pol. 17. st. susrećemo prezime RAŠIN (izgleda da se nije dugo održalo) za koje je izravni krivac RAŠE MIHATOV koji se spominje 1651.;³⁵

- Za prezime JADRIČIN, a ne Jadrišin kako navodi Stošić,³⁶ koje se javlja u murterskim maticama 17. i 18. st., pretpostavljamo da vuče izravnu liniju od JADRICE BAŠINA, odnosno JADRE BAŠINA rečenog JADRICE (spominje se oko 1680.);³⁷

- Nekoliko vrlo jasnih primjera imamo i za susjedna betinska prezimena. Tako se 1576. u Betini spominju ŠANDRE VUČINIĆ (od njega danas ŠANDRIĆI), SLADE NAPEROTIĆ (od njega SLADIĆI) i JUROŠ NAPEROTIĆ (od njega JUROŠEVI).

Primjera postoji još, no da ih sad sve ne nabrajamo, i da ovaj rad bude barem donekle pregledan - jer on je ionako skica jedne buduće opsežnije studije - na

³² SCŠ, DA, sv. 51, poz. 96: *Base Turcinou*.

³³ DAZd, ŠNA, kut. 79/II, A. Maroti, knj. 2, 1175r: *Steff.^o Bassin alias Turcinou q^m Zuane*.

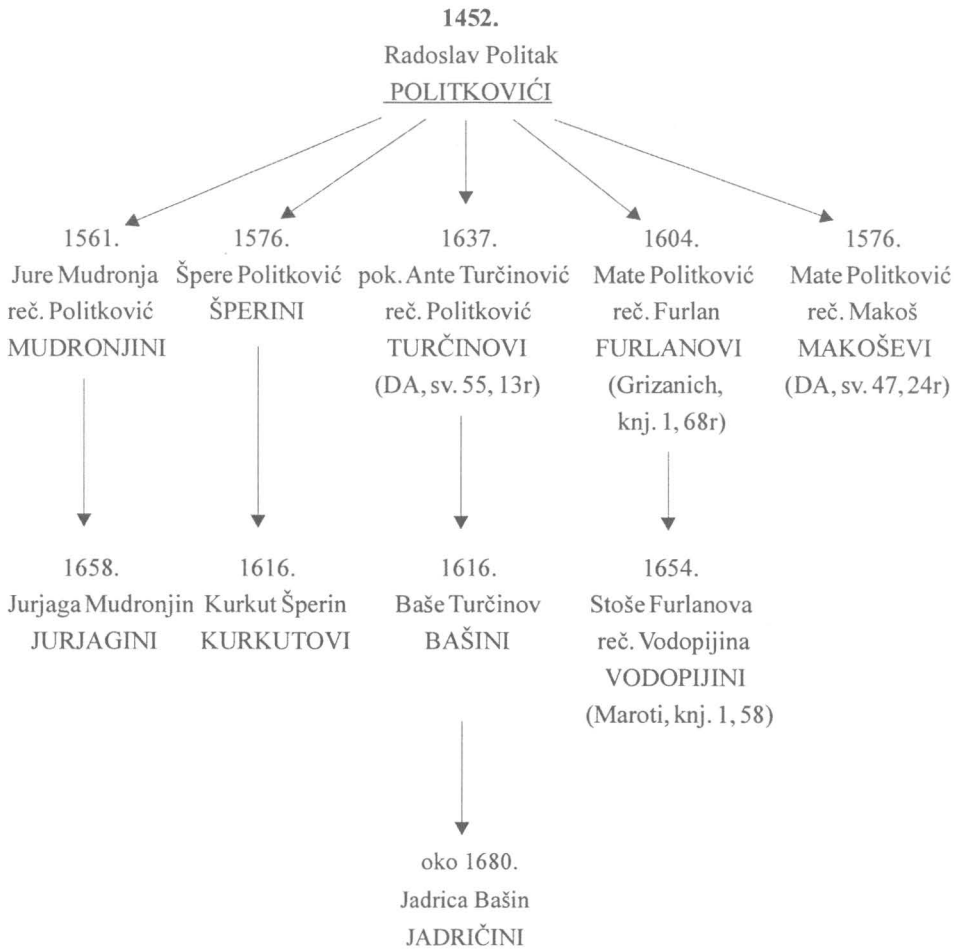
³⁴ ŠUPUK, A., *Šibenski glagoljski spomenici*, JAZU, Zagreb 1957, 213, *Zorzi Mudroigna alias Politcouich*.

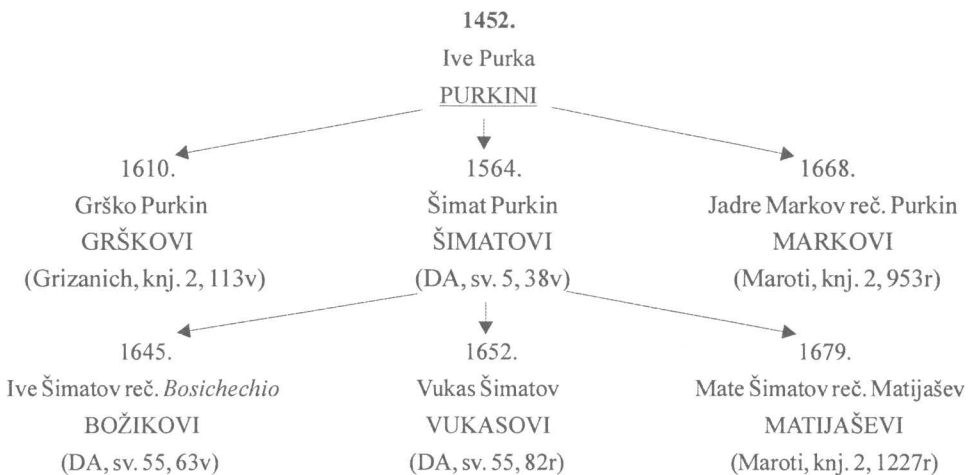
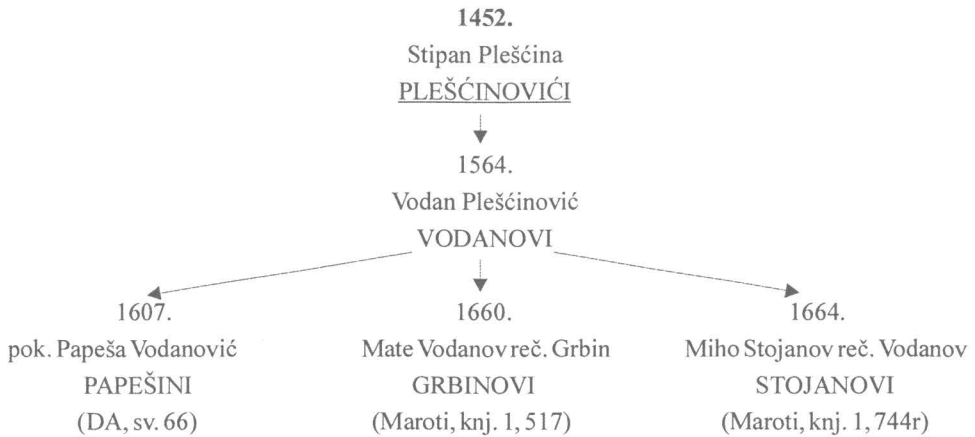
³⁵ DAZd, ŠNA, kut. 77-78, M. Defratelli, knj. 1, 79r, *Rasse Mihatou*.

³⁶ STOŠIĆ, 226.

³⁷ DAZd, ŠNA, kut. 79/II, A. Maroti, knj. 2, 1235v, *And.^a Bassin d.¹⁰ Giadriza*.

prethodno izlaganje ćemo nadovezati i malo plastičniji, te nešto dopunjeniji prikaz geneze pojedinih prezimena:

• Ovdje moramo napomenuti, da prema K. Stošiću koji to preuzima od L. Marčića, ŠIKIĆI su se doselili u Murter u 18. st. iz Like, a u isto vrijeme i BANOVI iz Vrgade.³⁸ No ti podaci ne stoje. Ante BANOVI se spominje već 1599.,³⁹ a još 1603. u Murteru bilježimo spomen MIKULE ŠIKIĆA.⁴⁰

³⁸ STOŠIĆ, 226.

³⁹ DAZd, ŠNA, kut. 44-45, G. Mattiazzo, knj. 3, 407r.

⁴⁰ SCŠ, DA, sv. 51, poz. 66.

Postoji u arhivskim spisima mnoštvo podataka o dvojnim prezimenima koja se kroz prošla stoljeća javljaju u Murteru, a za koja zasad ne možemo utvrditi predstavljaju li nadimke koji su prešli u prezimena, pa bi se tu radilo o izravnoj muškoj liniji za što smo primjere prije naveli, ili se odnose na “udaju” muške glave (jedno prezime) u ženinu kuću koja je ostala bez muških potomaka (preuzimanje drugog, ženinog prezimena koje u pravilu prevlada i ostaje i dalje obiteljskim prezimenom), a takvih primjera imamo dosta u 18. st. No, bez obzira radi li se o prvom ili drugom slučaju, gotovo je redovito jedna prezimenska sastavnica od dvojnog prezimena otprije poznata i prisutna, svjedočeći tako o kontinuitetu i dubokoj uronjenosti u tradiciju i obiteljske korijene, i ostavljajući nama mogućnost da koliko-toliko razmrsimo složene prezimenske i s njima druge povijesne petlje nagomilane godinama.

Iz svega dosad kazanog, čini se sasvim mogućim zaključak da u Murteru kroz 16. i 17. st. nema *golemih promjena u sastavu stanovništva*. Doseljenika je nepobitno bilo u ta nemirna *turska vremena*, kada su otoci, a među njima i Murter, predstavljali najsigurnija utočišta, a uzak obalni pojas imao nezahvalnu ulogu brane turskim pohodima. No ti novoselci nisu u većoj mjeri potisnuli stara prezimena i s njima starije autohtono stanovništvo, već naprotiv, čini se da starosjedioci vrlo brzo asimiliraju svo strano tkivo, čvrsto braneći svoj životni prostor i svoja stara prava, uvijek obnavljajući prirodnim prirastom čest gubitak stanovništva uzrokovan ratovima i epidemijama zaraznih bolesti.

Isti scenarij vrlo vjerojatno važi i za ostale šibenske otoke. Uostalom, otočko stanovništvo nije ni bilo u mogućnosti, zbog sasvim određenih zemljišnih, odnosno gospodarskih kapaciteta, primiti za stalno veći broj izbjeglica, osim na kraće vrijeme za kulminacijâ turskih upada na obalu. Štoviše, zbog porasta samog starosjedilačkog otočkog stanovništva, ono je ponekad prisiljeno na “izvoz” radne snage i mukotrпно krčenje i najnepristupačnijeg zemljišta, kako bi za svoje obitelji osiguralo potreban gospodarski prostor. S druge strane, ono je čvrsto branilo svoja prava na taj prostor koji je u promatranom vremenu često bio izložen neumjerenom gospodarskom pritisku od strane šibenskih plemića, koji su dobivali u zakup ili na trajno uživanje prihode s murterskih zemalja. No, udružena seoska zajednica uspješno se nosila s pokušajima rečene gospode da prisili seljake na iseljavanje, i na njihovo mjesto dovede nove naseljenike gladne zemalja, kojima bi mogli nametnuti mnogo teže porezne uvjete nego što su to mogli *autohtoncima*. O tome detaljno govori B. Dulibić u za nas vrlo važnom radu o zemljišnim odnosima na otoku Murteru kroz 14.-17. st., iz kojega ćemo ovdje prostrijeti dva citata koja jasno ilustriraju gore

rečeno: “*Dragojevići...seljacima žele zagorčati život ne bi li se iselili s otoka, kako bi na njihovo mjesto mogli dovesti Morlake novoselce i činiti što hoće, kao što već rade...Stoga seljaci mole da ih se izbavi od tolike ‘potlačenosti i robovanja’, traže povratak i uzdržanje starih prava, a naročito da im dani ‘ždrijeb’ ne može biti oduzet i dan drugome, da mogu obnoviti vinograde i krčiti brdo te u svemu stati i živjeti na Srimču (tj. Murteru, op. K. J.) kako su živjeli njihovi pređi ‘kostiju kojih puni su grobovi’*”⁴¹ (potcrtao K. J.). Ovi navodi odnose se na vrijeme prva dva desetljeća 16. st., ali je seljačka poruka koja iz njih proizlazi ostala konstantom i u narednim desetljećima.

Zaključak

Da bi se dobila prava slika o stanovništvu Murtera od 15. do 17. st. trebat će još puno vremena provesti među prašnjavim arhivskim spisima, ali i puno rada na organiziranju i sintezi tako dobivenog materijala. Budućem istraživaču ostaje mnogo otvorenih pitanja, a ovaj rad je pokušao novim podacima bar malo dopuniti do danas poznatu i iskorištavanu građu, ali i osmisliti jedan prijedlog za razmišljanje o ulozi i snazi autohtonog murterskog stanovništva u promatranom razdoblju, odraženom u njegovom prezimenskom fondu.

Ipak, rezimirajući izneseno, čini se da možemo kreirati i podvući dva vrlo važna zaključka.

Kao prvo: u promatranom razdoblju 15.-17. st. nema značajnijih promjena u sastavu murterskog stanovništva, usprkos migracijama iz obližnjeg i daljeg zaleđa uzrokovanih turskom okupacijom. Pokazali smo da velik broj novih prezimena koja se javljaju u Murteru u 17. st. ne znače i nove doseljenike, već se ona razvijaju iz starijih prezimena, odnosno nadimaka koji prelaze u prezime.

I kao drugo, jednako važno: neki od ondašnjih stanovnika Murtera su ujedno i prvi naseljenici Betine koja se kao naselje organizirala negdje krajem 15. i početkom 16. stoljeća. A to je već uvod za neku drugu istraživačku temu, kojoj će ova naša dati kakav takav zalet.

⁴¹ DULIBIĆ, B., Borba murterskih seljaka za “staro pravo”, *Šibenska revija*, 4-5/1955, 64-65.

KRATICE

DA	Divnićev arhiv u DAZd, SCŠ
DAZd	Državni arhiv u Zadru
RFFZd	Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru
SCŠ	Sabirni centar Šibenik Državnog arhiva u Zadru
ŠNA	Šibenski notarski arhiv u DAZd

IZVORI

Državni arhiv u Zadru, Šibenski notarski arhiv:

kut. 15-16/I, Karatus Vitale (1451.-1470.)

kut. 44-45, Giuseppe Mattiazzo (1575.-1601.)

kut. 55/I, Gaspero Semonich de Grizanich (1603.-1613.)

kut. 77-78, Marco Defratelli (1649.-1665.)

kut. 79, 79/II, Andrea Maroti (1654.-1701.)

Državni arhiv u Zadru, Sabirni centar u Šibeniku:

Divnićev arhiv, svesci 3, 5, 47, 51, 53 i 67

Župni arhiv Murter: glagoljske matice krštenih, vjenčanih i umrlih (1658.-1706.)

LITERATURA

DULIBIĆ, B., Borba murterskih seljaka za "staro pravo", *Šibenska revija*, 4-5/1955, 53-70.

HILJE, E., *Murter i Murterini u spisima šibenskog bilježnika Antonia Campolonga*, rukopis.

SKRAČIĆ, V., Prezimena mjesta Murtera, *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 37(27) (1998), 39-63.

STOŠIĆ, K., *Sela šibenskog kotara*, Šibenik, 1941.

ŠUPUK, A., *Šibenski glagoljski spomenici*, JAZU, Zagreb, 1957.

Nuovi dati sugli abitanti di Murter dal XV al XVII secolo

Riassunto

Lo studio presenta nuovi dati sull'antroponimia di Murter dal XV al XVII secolo. Essi dimostrano come a quel tempo non vi furono grandi cambiamenti nella struttura della popolazione autoctona, sebbene nel retroterra si fossero verificate notevoli migrazioni causate dall'occupazione turca.

Nel XVII secolo appaiono a Murter molti cognomi nuovi che prenderanno il sopravvento sui pochi cognomi sopravvissuti d'epoca anteriore (XV-XVI sec.). Ma, questi cognomi nuovi, non significano quasi mai anche nuovi arrivati, essi si sviluppano da cognomi più vecchi, o da soprannomi che diventano cognomi.

Parimenti, si dimostra come alcuni degli abitanti di Murter del XV e dei primi del XVI sec. sono allo stesso tempo anche i primi abitanti di Betina, che proprio allora si organizzò come nuovo paese.

Parole chiave: Murter, popolazione, cognomi.

New data on the inhabitants of Murter

Summary

The article gives new data on the anthroponymy of Murter from the 15th to 17th century. The data show that there were no significant changes in the structure of the autochthonous inhabitants, although there had been significant migrations in the hinterland caused by the Turkish occupation.

In the 17th century new surnames appeared on Murter, surnames that would outnumber the few survived ones from earlier periods (15th-16th C). However, the new surnames did not necessarily mean new immigrants, but they emerged from old surnames, or nicknames which became surnames.

Also, some inhabitants of Murter from the 15th and 16th centuries were also the first immigrants of Betina, which was at that time being organised as a new settlement.

Key words: Murter, inhabitants, surnames

Podaci o autoru:

Kristijan Juran, profesor povijesti i povijesti umjetnosti, kućna adresa Savarska 7, Zadar, mob.: 098 1851522